

dantzaz

Dantzaz Esploratzailea

Hogei urte mugimenduan

Dantza garaikidearen azken 20 urteetako oroimen historikoa Euskal Herrian, Dantzaz-en ibilbidearen bidez.

<https://dantzazexploradora.dantzaz.eus>

dantzaz

dantzaz

DANTZAZ EXPLORADORA

Euskal Herrian dantza-sorkuntzaren azken 20 urteak islatzen dituen argitalpen bizia, Dantzazen ibilbide eta begiradaren bidez

Ia bi urteko lanaren ondoren, *Dantzaz Exploradora* argitaratu du, Dantzazen ibilbideari eta protagonisten gogoetei esker Euskal Herriko dantza garaikidearen azken 20 urteetako memoria historikoa erretratatzen duen online argitalpen bat.

Ohiko kontakizun batetik urrun, narrazio poliedrikoa da, Euskadiko idazketa eta sorkuntza koreografikoaren historia berriena sinatu dutenen testigantzak batzen dituen. Ku-deaketa artistikoko profesionalek, teknikariek, artistek, konpainiek eta interpreteek historia koral bati ahotsa jartzen diote, azken bi hamarkada hauetan euskal lurraldean mugimenduaren arteen unibertsoaren lehen hurbilketa bat dena; begirada horretan bat egiten dute kultura-politikak, gizarte-testuinguruek, sorkuntzaren eta

lurraldearen arteko loturak estutzeko apustuak, publiko berrien bilaketak edo dantzari gazteen profesionalizazio-ereduaren eskakizunek.

Argitalpena lau kapitulutan egituratzen da, 2000 eta 2020 urteen artean. Adriana Pous Dantzaz-eko zuzendari artistikoaren zigilua daramaten narrazio nagusiek ibilbide lineal bat proposatzen dute konpainiak Biarritz Balletaren eskutik eman zituen lehen urrats horiek, Dantzagunearen sorrera, Dantza Sentsibilizatzeko Zentroaren sorrera, egoitza artistikoen programen diseinua, eskola- eta bitartekaritza-kanpainak edo *Atalak* mugaz gaindiko sarea abian jartzea islatzen dituen istorio baten alde. Gai horiek tartekatzen dira *Dantza-tegia* bezalako ekimenen garapenarekin, konpainiaren berraren ekoizpenekin, nazioartekotzearen aldeko apustuarekin edo mundu osoko dantza-etxe eta lehiaketa koreografiko ospetsuekin lankidetzaren sareak sortzearekin.

Dantzaz Exploradora, gainera, irakurle bakoitzaren esperientziez, testigantzez eta proposamenez elikatzen jarraituko duen argitalpen bizia da, eta mezu elektronikoa bat izango dute eskura konpainiarekin hitz egiteko eta iritziak partekatzeko (exploradora@dantzaz.eus).

1.go Atala. **HASIERAK**

2000-2008

1. kapituluak, “Hasierak” izenekoak, 2000 eta 2008 urteen artean irakurlea gidatzen du, proiektuak eman zituen lehen urratsetara hurbilduz, Adriana Pousen koordinazio artistikoaren pean eta Filgi Claverieren zuzendaritza nagusiaren pean, *Dantza Sentsibilizatzeko Mugaz Gaindiko Zentro* bihurtu arte. Lehen topaketak sortu ziren ikastetxe eta ballet akademiekin, dantza Gipuzkoako ehunera eramaten duten tailer multzo baten ernamuina izango direnak.

2003an, hiru asteko tailer batek dantzari gazteak biltzen ditu, lehen aldiz lan profesionalaren erritmora hurbiltzeko aukera dutenak. Ekimen honek hainbat ediziotan jarraipena izango du eta, horrela, Dantzaz-en misioan ildo estrategiko bat indartzen hasiko da: dantzarien prestakuntza eta profesionalizazioa erraztea. Dantzaz jardunaldien sorrera, dantzaren inguruko hainbat jarduera artikulatzen dituztenak (hala nola entsegu irekiak, ikuskizunak edo erakusketak), *Ballet Biarritz Junior* sortzea (Eusko Jaurlaritzaren, Gipuzkoako

Foru Aldundiaren eta Donostiako Udalaren arteko erakunde arteko lankidetzatik bultzatutako ekimena), edo *Dantza-Klub* topaketak narrazio baten lehen kapituluko beste gai batzuk dira, Filgi Claverie, Sofia Alforja, Frantxis López Landatxe eta Josu Mujikari egindako elkarrizketekin osatzen dena, sektoreko profesional ugari emandako testigantzekin (Judith Argomaniz, Nando Piñeiro, Itzik Galili edo Asier Zabaleta, besteak beste), eta Lide taldeak Gipuzkoan 2008an bizi izan zuen egoerarako hurbilketa baliotsuarekin.

Dantzaz Jardunaldiak, Pantxika Telleriaren proposamena topoan 2004. urtean © JOSÉ USOZ

2. atala. ALDAKETAK

2008-2015

2. kapituluaren izenburua "aldaketak" da, eta 2008 eta 2015 urteen arteko epeari dagokio irakurlea. Orduan, Dantzaz taldeak ibilbide berri bati ekiten dio Biarritz Baletaren laguntza eta errepertoriorik gabe, eta dantzarien erreleboarekin funtzionamendua sistema berri bat marrazten da.

2009an Gipuzkoako Foru Aldundiak *Dantzagunea* sortu zuen. Zerbitzu hau Arteleku Kultur Etxean eskaintzen da eta Dantzaz arduratzen da martxan jartzeaz, Kulturaren Euskal Planak ezartzen zituen erronkei aurre egiteko. Mugaz gaindiko topaketak sortu ziren eta *Dantzaz Blai* taldeak bizitza hartu zuen. Bilerak, eskolak, tailerrak eta funtzioak nazioarteko taldeen eta konpainia gazteen eskutik. Handik gutxira, 2012ko maiatzean, Fernando Sáenz de Ugartek Filgi Claverie ordezkatu zuen zuzendaritzan. Dantzazek lan eta komunikazio prozesu digital berriak txertatzen ditu eta lurraldearekin harremanak izateko beste modu batzuk aztertzen ditu. Dantzaren munduaren eta beste sektore batzuen (turismoa, hezkuntza, kirola edo industria) arteko loturak etengabe bilatzeko berrikuntza-laborategia da *Think Tanz*. Parale-

loan, MugiZ zelula artikulatzen da. Formula horrekin, konpainiak Dantzazengana hurbiltzeko aukera eskaintzen die Euroeskualdeko interpreteei, konpainia batean eguneroko lanak dakarren guztiaz blaitzeko.

Ikastoletan sentsibilizazio kanpainak hazi eta *Firi-Fara* bihurtzen dira. Gainera, *Dantzategia* sortzen da, lurraldearekin elkartzeko ekimena, Donostia Kulturak bultzatua Egia Kultur Etxearen bitartez.

Lehen Dantzapoteak edo eskola-bitartekotzako programen hedapena aliatuak eta kolaboratzaileak batzen jarraitzen duen ibilbide baten beste mugarri batzuk dira, hala nola Euskadiko Orkestra Sinfonikoa, Lekeitioko Jaialdia, María de Ávila Goi Mailako Dantza Kontserbatorioa, Cristóbal Balenciaga Museoa, Errenterriako Udala, Lekuona, Wiko enpresa edo Eibar Kirol Elkarteak. Atal hau hainbat elkarrizketa eta lekukotasunek osatzen dute, baita Mikel Gómez de Segurak 1980tik 2000ra Arabako dantza garaikidearen inguruan idatzitako panoramikak ere.

Dantzategia (Arteleku), 2013an © JOSH JOHNSON

3. atala. **NORTASUNA** **2016-2019**

2016 eta 2019 bitarteko etapa da argitalpenaren hirugarren kapituluaren protagonista, Donostia 2016ko Europako Kultur Hiriburu (DSS2016) izendatzearekin hasten den atala. Zailtasun ekonomikoak gorabehera, bizirik irauteko modu berriak aztertzen jarraitzen du Dantzazek, eta hainbat ekoizpen aurrez aurre jartzen ditu, hala nola Eresoinkaren Itzalak, Hiriburutzaren esparruan Angelun estreinatua, *Growing Young*, 2017ko azaroan Laguna de Duero (Valladolid) argia ikusten duena, edo *Larart/Basoa*, giza migrazioen inguruko proiektu konplexua, dantza-ekoizpen bat, ikus-entzunezko sorkuntza bat eta argazki-erakusketa pedagogiko bat batzen dituena.

Konpainiak Alemaniara eramaten ditu bere proposamenetako batzuk eta Black Box Dance Companyrekin (Danimarka), Sens-eko (Frantzia) Koreografia Lehiaketarekin edo Euskal Herriko Gazte Orkestrarekin elkarlanerako eta topaketarako lotura berriak sortzen dira. Dantzaz nazioartekotzeko proiektua sendotu egingo da eta, 2016tik aurrera, aliantza eta hitzarmen berriak proiektatuko dira dantza-etxeekin (esaterako, Korzo, Herbehe-

reetan, edo DanceBase, Eskozian) eta mundu osoko sortzaile gazteak Euskadira iristea ahalbidetuko duten koreografia-lehiaketekin. Besteak beste, Janis Claxton, Wubkje Kuindersma, Daniele Ninarello eta Itzik Galili.

Bitartekaritza-egoitzak ere ugaritzen ari dira, eta Gipuzkoara, Nafarroara, Akitania Berrira edo Zaragozara iristen dira, besteak beste. Dantzagela, *Dantzabideak* edo *Coleografias* bezalako proiektuek, horrela, konpainia definitzen duten bizitasuna eta energia erakusten dute, baita oso heterogeneoak diren ikuspuntuetatik hezkuntza-testuinguruetan lan egiteko duen iragazkortasuna ere. Bestalde, enplegua sustatzea da Dantzaz-en bereizgarrietako bat, kultura-sektoreko beste profesional batzuei berariaz zuzendutako kontratu-programa bat abiarazi baitu. Istorio hau, gainera, Laura Etxeberriak 2002 eta 2008 urteen artean Bizkaiko dantzak bizi izan zuen egoerari buruz egiten duen erdi-biguntasunarekin osatzen da.

Martin Inthamoussuren Eresoinkaren Itzalak-en irudia Quintanou Antzokian 2016an © JANPOL

4 atala. **HELDUTASUNA**

2020-2022

4. kapituluak, "Heldutasun mugarri bat 20 urterekin", Dantzaz-en bizitzako azken bi urteak dakartzkio irakurleari. Lehenengo atala, "'Glocal-ak' gara" izenekoa, asmo-adierazpen oso bat da: 2019ko irailean, konpainia osatzen duen dantzari-taldea Akitania Berria-Euskadi-Nafarroa euroeskualdeko profesional gazteek osatzen dute ia osorik.

2016tik aurrera, konpainiak Bertha Bermudez sartu zuen taldean, eta hark hartu zuen *Atalak* Sarearen koordinazioan. Haren lana funtsezkoa izango da hainbat proiektu finkatzeko eta hainbat eremu estrategikoki proiektatzeko, hala nola dokumentazioa eta bitartekaritza. Zaragozako Dantza Zentroko lantaldearekin izandako lankidetzaren estuaren ondorioz, Dantzaz-ek *Bat* aurkeztuko du 2018ko Aragoiko hiriburuko Antzoki Zaharrean.

Programak Itzik Galiliren sorkuntzak eta Quebecekin, Internationales Solo-Tanz-Theater Festivalekin (Stuttgart, Alemania) eta Euskal Herriko Gazte Orkestrarekin (EGO) egindako kolabora-

zioak biltzen ditu. Denbora gutxian, Senpereko Larreko Antzokia (Akitania Berria) # 56 aurkeztzen da, Dantzaz-en ibilbide luzea markatzen duten ekoizpen guztiak azpimarratzen dituen ikuskizuna. Konpainiak, gainera, alde biko egoitzen sistemari heldu dio berriro, eta Esloveniako Plesni Teater Ljubljana-rekin lan-esparru bat ireki du.

Aldi berean, *Atalak* hazi egiten da, koreografia-sorkuntzari laguntzeko mugaz gaindiko sare bihurtu arte. Egoitza artistikoen bidez antolatuta dago, laborategiko formatu batean, eta Asier Zabaleta, Igor Calonge, Jon Maya, Iker Arrue, Matxalen Bilbao, Blanca Arrieta, Carmen Larraz edo Vicky P. Miranda koreografoak erakartzen ditu, besteak beste. Proiektua hedatzeko, aliatu berriak sartu dira eta bitartekaritza-ekintzak diseinatu dira bigarren hezkuntzako hiru ikastetxetan: Baionako Estitxu Robles Kolegioan (Akitania Berria), Barañaingo Alaitz BHI-n (Nafarroa) eta Gasteizko Urkide Ikastetxean.

Atalak (Gare de Midi), 2017an © BLANCA RAZQUIN

**«Dantzaz existitzeko
handicap handiena epe
luzeko ibilbide bati
jarraitu ahal izatea da»**

Josu Mujika, koreografoa eta ikaslea

**«Garrantzitsua izan zen
dantzari taldea nazioarteko
dantzarietara irekitzea»**

Lide Arana, Gipuzkoako Foru
Aldundiko Kultura Sustatzeko eta
Zabaltzeko Zerbitzuko Ataleko burua

Daniele Ninarello Lead irudia, Growing Young programaren barruan,
Laguna de Duero (Casa de las Artes-en, 2017an © BLANCA RAZQUIN

**«Duela 20 urte lurralde
honetan irudikatu ezin genituen
proposamenak etalan-ildoak
ekarri ditu Dantzaz-ek»**

Frantxis López de Landatxe,
Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura
Sustatzeko eta Zabaltzeko Zerbitzuko buru ohi

«Dantza oso modu berezian maite eta bizitzen ikasi nuen»

Nando Piñeiro, Donostiako
Egia Kultur Etxeko zuzendaria

Lionel Ah Sou, Garazi Etxaburu, Alex Rosén, Madeline Harms, Beñat Urretabizkaia, Ane Anza, Guillermo Millán, Fem Rosa Has, Emmanuelle Dobby eta Mirjam berg 2013an Itzik Galiliren Things Nobody-n © JOSÉ USOZ

«Nazioartekotzea zen proiektuaren funtsa»

Filgi Claverie, Dantzaz-eko zuzendari nagusi ohia

Atalak-en entseguak Artelekum, 2007an © JOSÉ USOZ

**«Dantzategia oso
esperientzia berezia
eta hunkigarria
izan zen»**

Claudia Lavista, koreografoa

Atalak-en entseguak Artelekum, 2008an © JOSÉ USOZ

**«Funtsean, bizitza
dantzatzeko egina dago»**

Martxel Rodríguez Etxabide,
dantzaria eta koreografoa

**«Bizirik dirauten gure
kulturek ezagutzea eta
defendatzeari merezi dute»**

Diane Isabelle
(Conseil des arts et des lettres du Québec)

Andrea Loyola eta John O' Gara, Paolo MOhovich-en Harri, Orri, Ar-en, 2016an © BLANCA RAZQUIN

John Gerenaren El Extraño-ren irudia, Andoingo Bastero Kulturgunean 2018an © JANPOL

**«Proiektua berritzailea da,
eta aukerak sortzen dizkie
agian bestela izango ez
luketen gazteei»**

Martín Inthamoussú, sortzailea

**«Ibilbidean batzen duten eta
gizatiarrago egiten zaituen
esperientzia horietako bat»**

Matxalen Bilbao, koreografoa

**«Dantzaz nire bizitzako
denboraldirik onena izan da»**

Marco de Alteriis, dantzaria

Eresoinkaren Itzalak, 2016an © JANPOL

**«Dantzatik igarotzea
esperientzia bizia eta iragankorra
izan zen. Dantza bera bezala»**

Asier Zabaleta,
koreografoa eta dantzaria

**«Dantzaz asko ikasi nuen
espazio bat izan zen»**

Judith Argomaniz,
koreografoa eta dantzaria

dantzaz

Pelotari kalea, z/g (Dantzagunea)
20100 Errenteria (Gipuzkoa)
943021136
www.dantzaz.eus
dantzaz@dantzaz.eus

Adriana Pous, Dantzaz zuzendari artistikoa

Puntu indibidual batetik puntu global batera, bakoitza bere mailan, bakoitza bere nortasunarekin, bere kulturarekin, bere aukerekin, eta denok zalantzan jartzen gara gure ziurgabetasunetatik. Esparru horretan sortu zen Dantzazen ibilbideari buruz idazteko beharra, hitz horiek historia izan daitezen nahi izan gabe, denok baitakigu memoria izugarri selektiboa dela.

2020ko maiatza-apirila. Adriana Pous

<https://dantzazexploradora.dantzaz.eus>

exploradora@dantzaz.eus